

Emlékezés Mártván Gyulára

**Mártván Gyula
(1932–2002)**

Nem közhely, hanem igazság, ha azt mondjuk, hogy mindenkinek, aki ismerte, hiányozni fog a hazai könyvtári életben. Mindenkinek, aki szorosabban együtt dolgozott vele, aki tanítványa volt, vagy aki egyszerűen csak egy munkahelyen belüli kollégája, esetleg ismerőse volt. Hiányozni fog kedvessége, humora, érzékenysége, segítőkész lénye. Hiányozni fog a szakmának is mindaz, amit akár az osztályozás általa annyira szeretett területén tett, akár a módszertani munkában, különösen pedig az oktatásban, tanárként és szervezőként egyaránt. Nehéz elképzelni, hogy nem látjuk többé mosolyát, nem látjuk, nem érezzük emberi érdeklődését, de az is alig hihető, hogy haragosnak, megbántottnak sem látjuk (igaz ugyan, hogy – a valamilyen értetlenség vagy hiba miatti – sérelem általában nem sokáig tartott).

Mártván Gyula munkáscsaládból származott, de felcseperedésétől kezdve tovább akart tanulni. A felvételi eljárás akkori rendjének szeszélye sodorta a bölcsészkar könyvtár szakára, de későbbi életútját ismerve mind neki, mind szakmájának jó szolgálatot tett ez a szeszély.

1956-ban szerzett oklevelet, és a Dunakeszi MÁV Járműjavító szakszervezeti könyvtárába került, de innen hamarosan, 1957-ben az – akkori nevén – Országos Műszaki Könyvtárba ment át. Itt – és ez egy hosszan tartó szakmai szerelem kezdete – osztályozó lett, kitűnő kollégák (mint Hollós Miklós és Orosz Gábor) társaságában. 1961-ben a Művelődési Minisztérium Könyvtári Osztályára helyezték, de nem nagyon kedvelte a minisztériumi munkát, ezért amint tehetette, visszatért a szakkönyvtári környezetbe: 1963-tól 1968-ig az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központban dolgozott, feldolgozási és ezen belül ismét osztályozási területen. Erre az időszakra esik, hogy – az úttörő őskorban – elvégzett egy, a gépi lyukkártyatechnika könyvtári és szaktájékoztatási célokra való használatával foglalkozó tanfolyamot.

1968 májusa azonban már ismét első szakkönyvtári munkahelyén és egyben utolsó munkahelyén, az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központban találja, ahol a nem sokkal korábban létrejött Országos Kutatásnyilvántartásban dolgozott, ismét osztályozóként. Ebben az időben Lázár Péter már bevonta az Egyetemes Tizedes Osztályozás magyar nyelvű teljes kiadása és a Kiegészítések és Módosítások az ETO-hoz megjelentetésének előkészítő munkáiba, amit mindvégig eredményesen végzett. Az Országos Kutatásnyilvántartásból rövidesen a Fejlesztési és Szervezési Igazgatósághoz került, annak módszertani osztályára. Időközben tanítani is kezdett a szép emlékű két és fél éves műszaki könyvtáros-képző szaktanfolyamon, ahol kezdetben könyvtártant és osztályozást, utóbb csak osztályozást tanított. A Fejlesztési és Szervezési Igazgatóságon egy idő után a könyvtárosképzés szervezési feladatait is átvette, és ezt a feladatkört – tehát az oktatást és annak szervezését – az oktatási követelmények változásai során létrejött különböző tanfolyamtípusok idején megtartotta.

Megviselte az (ekkor már jó ideje Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár nevet viselő) OMIKK beolvasztása a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Könyvtárába és Tájékoztatási Központjába, és az, hogy ezzel az általa szervezett képzés elvesztette jól kiépült bázisát. Mégsem adta fel, és megszervezte, sőt meg is indította a könyvtári asszisztensképzés – az Ő életében sajnos utolsó – tanfolyamát a volt OMIKK Gyorskocsi utcai épületében. Megindulását még megérhette, de ezután hirtelen vége szakadt szakmai pályafutásának és életének.

Lelkesedni tudó ember volt. Ezzel együtt járt, hogy érzékeny ember is volt, nagyon rossz néven tudta venni, ha valaki személyesen, különösen pedig, ha munkájában megbántotta. Ugyanakkor nem volt haragtartó, egy jóízű kacagással napirendre tudott térni a korábban neheztelését kiváltó tettek vagy állítások felett. Vidám ember volt. Szűkebb és bővebb környezetében ismert volt, mint valamiféle „viccforrás”, amihez még hozzájárult, hogy a vicceket egyéni ízzel mondta el, és hatalmasakat tudott hahotázni, ha – ami ritka eset volt – valaki a társaságban olyan (persze jó) viccel állt elő, amit (ritka eset volt) nem ismert.

Fogékony lelkületű ember is volt. Ezt példázza – nem nagyszámú – verse is, amelyekből feltárul lelkivilága, gondolkodásmódja és – nem utolsósorban – tehetsége is.

Vajda Erik

(Megjelent a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 2002. áprilisi számában is.)